

Konflikten om Indiens Jerusalem blusser videre

Anna von Sperling

I september faldt dommen i et 18 år gammelt blodigt opgør mellem Indiens religiøse grupper om retten til en grund i den nordindiske by Ayodhya. Desværre valgte dommerne at vægte religiøse argumenter over sammenhængskraften, og nu blusser konflikten igen

Det kulturelle kludetæppe. Et skolestykke i sekularisme. En humlebi, der flyver trods alle odds.

Indien er blevet kaldt mange ting, og der er da også al mulig grund til at kigge med beundring og forundring på landet, hvis snart 1,2 milliarder mennesker udgøres af 80 procent hinduer, 14 procent muslimer, 2,3 procent kristne, 1,8 procent sikher og 1,5 procent buddhister. Tilsammen taler de 1.625 sprog. På trods af denne mangfoldighed formår Indien i det store og hele at opretholde sammenhængskraften under en stærk national hat.

Men engang imellem stikker underliggende konflikter mellem Indiens religiøse grupper næsen frem og intet sted mere insisterende og

følelsesladet, end når det kommer til en symbolmættet bakketop i den nordindiske by Ayodhya.

Her har religiøse konflikter raset i århundreder. Den foreløbige kulmination kom i 1992, hvor op mod 150.000 rabiater hinduaktivister med hakker og de bare hænder på få timer rev den 1.500 år gamle moské, Babri Masjid, ned til grunden.

I konfliktens kerne er hinduernes postulat, at moskéen var bygget oven på et hindutempel, der markerede guden og sagnkongen Ramas fødested. Nu, 18 år efter, har tre dommere vurderet de juridiske aspekter af denne helt centrale begivenhed i Indiens moderne historie.

Den 30. september besluttede Højesteret i byen Allahabad at opdele

tomten, så en tredjedel gives til Indiens Sunni Central Board of Waqfs som plads til en ny moské, en tredjedel til hindusekten Nirmohi Akhara og en tredjedel til the party for 'Ram Lalla'.

Resultatet bliver altså en tredjedel til muslimer, mens to tredjedele gives til hinduer.

I midten af 1980'erne fik bevægelserne af yderligtgående hinduer fornyet vind i sejlene og et nyt medlem, bevægelsen Vishwa Hindu Parishad (VHP). VHP støttede kampagnen for at føre grunden i Ayodhya tilbage til, hvad de hævdede var dens virkelige mening, nemlig som Ramas fødested.

For VHP var Ayodha et oplagt objekt, hvorom de kunne mobilisere de unge hinduer, der så med stigende angst på den hastige udvikling, som Indien var inde i. Denne gruppe af fortrinsvis lavere middelklasse-mænd, der qua deres tilhørsforhold til majoritetsreligionen hidtil havde nydt en stabil magtposition, havde fået en sag, der kunne samle dem.

Nedrivningen af moskéen blev fremstillet som en symbolsk overgang til det Indien, som de ønskede: Et land for hinduer, der talte hindi frem for idealet om et multireligiøst og multilingvistisk Indien.

Toget til Ayodhya

Men sagen var desværre langt fra overstået. Den 27. februar 2002 kørte et tog – med blandt andet hujen-

de hinduaktivister på vej tilbage fra en pilgrimsfærd i Ayodhya – igennem et muslimsk kvarter i byen Godhra.

Toget blev angrebet, og 59 mennesker brændte inde. Over de næste uger blev 151 byer og 993 landsbyer påvirket af urolighederne, og omkring 2.000 mennesker – primært muslimer – mistede livet.

Begge parter har anket afgørelsen fra Højesteret i Allahabad om deling af tomten i Ayodhya. Frygten blev igen øget for, at landet ville opleve ligeså voldsomme reaktioner som tidligere, så 200.000 politibetjente og soldater var udkommanderet for at forhindre ny vold.

Men frygten har heldigvis hidtil vist sig ubegrundet. Måske er årsagen, at ingen kan kalde sig vinder, og der derfor ikke har været provokerende fejring, som tilfældet var op til Gujarat-urolighederne.

Og man kan da også med lidt god vilje kalde dommen pragmatisk. Alle får noget, og tidligere spekulationer om, at dommerne ville glemme alle religiøse følelser og i stedet beslutte, at der skulle bygges et hospital eller et universitet, er manet i jorden. Det triste – og potentielt farlige – er dommernes begrundelser.

Dommerne henviste nemlig til hinduernes 'tro' på, at der er født en gud på stedet, og de gik dermed over grænsen for almindelig juridisk fornuft. De kunne have valgt at begrunde opdelingen med hensynet til den offentlige orden, til sameksi-

BAGGRUND

stensen mellem Indiens religiøse grupper og til den indiske trikolore med farverne grøn for islam, orange for hinduisme og hvid for de kristne og alle de andre. Det gjorde de ikke, og det var en skam.

Templer og moskéer

I Indiens historie har templer afløst moskéer, og moskéer afløst templer som følge af skiftende magthavere. Gik man i gang med at foretage arkæologiske undersøgelser af alle Indiens religiøse lokaliteter for at føre dem tilbage til det 'originale', skulle der godt gang i ombygninger.

Sagen handler ikke om historie, der kan graves frem af lærde og arkæologer. Det handler om en forskruet form for modernitet, hvor politiske interesser groft har udnyttet eksisterende myter og religiøs identitetsforvirring til at fremme egne magtinteresser.

Det burde dommerne have taget højde for i stedet for at blåstemple de begrundelser, der lå til grund for forbrydelsen i 1992.

Indiens Jerusalem

Dommen er blevet anket af Sunni Central Board of Waqfs, der i det 11.000 dokumenter store baggrundsmateriale bl.a. argumenterer for, at Højesteret bør forholde sig til, om

nedrivningen var en forbrydelse, og i så fald, hvilken præcedens det sætter at belønne den.

Det er et afgørende spørgsmål, men den centrale diskussion bør være, hvorvidt Indien kan leve med en dom, der henviser til religion og historie – frem for sameksistens og aktuel sårheling. Det er i den sammenhæng et brandærgerligt udfald af sagen. Også for resten af verden.

Selv om der utvivlsomt er tale om proportionsforskelle, er det ikke grundløst, at vestlige medier jævnligt har omtalt Ayodhya som 'Indiens Jerusalem'. Indien har det, der skal til for at minde alle andre om, at mange forskellige religioner faktisk godt kan leve sammen.

Som Indiens-ekspert par excellence, britiske Sir Mark Tully, skrev, efter at han havde været vidne til nedrivningen af moskéen i 1992: "Hinduer accepterer traditionelt mange versioner af gud. Derfor burde Indien med sin hindumajoritet være det sidste sted i verden at finde religiøs fanatisme. Det skulle være et fremragende eksempel på religiøs pluralisme i en verden, hvor forskellige trosretninger stadig så ofte har svært ved at leve med hinanden".

Anna von Sperling er journalist på Information og medlem af Udenrigs' redaktionskomite